

Preek 26-03-2017

Ds Jaco Zuurmond

Mevrouw Hetty Kleinjan

Zacharia 8: 19 t/m 23, Galaten 4: 22 t/m 5: 1a en Johannes 6: 1 t/m 15

Lieve gemeente,

"Jeruzalem is niet zomaar een hoofdstad. Het is het middelpunt van de aarde, het doel van ons zijn hier in deze wereld." Deze bijzondere uitspraak deed de Nederlandse opperrabbiijn (Binyomin) Jacobs een paar jaar geleden. Kijken wij ook zo naar Jeruzalem? Zeker is wel dat Jeruzalem een belangrijke plaats is in het Jodendom, maar ook in het christendom.

Jeruzalem staat centraal op deze zondag Laetare midden in de veertigdagentijd. Laetare staat voor 'verheugen', wat ook doorklonk in de antifoon die Jaco zojuist zong: 'Verheug u met Jeruzalem, bedroefde, juich over haar!' Vreugde en droefheid, twee uitersten, maar wat overheerst is de blijdschap. Deze zondag heet ook wel 'Klein Pasen', want de blijdschap van de opstanding die we vieren met Pasen klinkt nu al door, middenin de donkere veertigdagentijd. Het Licht breekt al door het donker heen. En dit is ook zichtbaar in de roze verlichting hier in de kerk: niet het paars van de veertigdagentijd en ook niet het wit van Pasen, maar de kleur roze er tussen in.

Jeruzalem komt prominent voor in de eerste twee lezingen van deze zondag.

Uit de profetie van Zacharia spreken woorden van hoop rond de stad Jeruzalem: de sobere vastentijd – die toen in het teken stond van de herdenking van de verwoesting van de tempel - zal veranderen in vreugde en vrolijkheid. Zacharia laat ons een beeld zien van verschillende volkeren die naar Jeruzalem gaan. Ik vind het mooi wat hij schetst, want het doet mij denken aan een herstel van Babel. Er zal geen verstrooiing meer zijn door verschillende talen, maar een samenkomen bij de stad Jeruzalem van verschillende volkeren. Ziet u het ook voor u? Eén ding hebben die volkeren gemeen: ze willen allemaal de slip van de mantel van een Joodse man (Jezus!?) vastgrijpen en er is een verlangen om te horen bij het volk van God. God heeft een plan, niet alleen voor de Israëlieten, maar voor alle volken. Een profetie dus ook voor ons Nederlanders, ook voor ons hier in Enschede! Verheug u met Jeruzalem; wordt u al blij?!

Ook de lezing uit de Galatenbrief gaat over Jeruzalem en het verbond van God met mensen. Paulus geeft in deze brief een uitleg aan de hand van het beeld van de slavernij en vrijheid. Twee vrouwen van Abraham staan symbool voor het verbond en Jeruzalem, te weten Sara en Hagar. Hagar – de slavin - staat voor het verbond met het huidige Jeruzalem, het verbond dat God sloot op de berg Sinaï, waar Hij de wet aan Mozes gaf. Haar kinderen proberen gerechtigheid te krijgen door de wet op te volgen. Sara staat voor het nieuwe, hemelse Jeruzalem; haar kinderen zijn de kinderen van de vrijheid, door de gerechtigheid die God heeft gegeven in Jezus Christus. Een vrijheid voor alle volken van de wereld. Het hemelse Jeruzalem is hier het symbool voor het koninkrijk van God en de belofte van vrede en gerechtigheid die voor alle volken geldt. Die belofte geldt dus ook voor ons: verheug u met Jeruzalem!

Deze blijde boodschap van het nieuwe Jeruzalem en de belofte van vrede en gerechtigheid hebben dus alles te maken met Jezus.

Het nieuwe Jeruzalem is dit vandaag nog steeds een profetie of... toch al werkelijkheid? Een wereld van vrede en gerechtigheid: schemert die al door of ... lijkt vrede en gerechtigheid verder dan ooit te zoeken als we denken aan de oorlog in het Midden Oosten of het gegeven dat bijna alle landen in de wereld te maken hebben met een intern of extern conflict, denk maar aan ons eigen land en het recente conflict met Turkije. We leven in een wereld waar vele vluchtelingenstromen zijn door oorlogen en waar sprake is van terrorisme – deze week werden we opnieuw geschokt door de aanslag in Londen. En verder lijkt populisme aan een opmars bezig te zijn. Maak het ons pessimistisch of lukt het ons vandaag op 'Klein Pasen' - ondanks de soms donkere wereld om ons heen - met andere ogen te kijken – optimistisch - en zo toch lichtpuntjes van vrede en gerechtigheid te zien?

Met andere ogen kijken. Ik werd geraakt door de combinatie van drie lezingen die Luther ons op deze zondag 'Klein Pasen' aanreikt en beleefde en bekeek hierdoor het verhaal uit Johannes 6 met andere ogen. Ik nodig u uit om samen als het ware in dit verhaal te stappen en zo het verhaal te bekijken:

Want stelt u voor dat u – dat wij - als 300 mensen hier in de kerk onderdeel uitmaken van een grote groep van 5.000 mensen uit Enschede en omgeving die Jezus letterlijk volgt. Volgend met anderen – verschillend in leeftijd, cultuur en status – gaan we naar een rustige plaats buiten de stad, nieuwsgierig naar wie Jezus is, wat Hij te zeggen heeft en naar zijn wonderen. Het doet mij denken aan de profetie van Zacharia, die verschillende volken naar Jeruzalem ziet gaan, alleen wij gaan niet naar Jeruzalem, maar volgen met vele anderen Jezus. Geboeid luisteren we naar hem, zittend in het gras vlakbij het water en we vergeten de tijd. Totdat Jezus het initiatief neemt om te zorgen voor brood. Wat lijkt ik veel op Filippus in zijn reactie op de vraag van Jezus om brood te kopen. Want waar kun je nu snel even brood kopen voor een groep zo'n 17x de omvang van de groep hier? Misschien bent u wel meer praktisch als Andreas en kijkt u om u heen wat er aan eten te verzamelen valt. Maar ja, het enige dat er is zijn vijf gerstebroden – het goedkoopste brood dat er is – en twee vissen.

Maar dan spreekt Jezus een dankgebed uit over het brood en er is er meer dan voldoende brood voor ons allemaal, we houden zelfs nog over! Zoals de Israëlieten na de uittocht uit Egypte in de woestijn gevoed werden met manna dat uit de hemel komt, worden wij in het groene gras gevoed met brood.

Hoe kijken wij naar Jezus: als iemand die een wonder doet of... zien we de diepere betekenis van wie Hij is, kijkend met de ogen van Pasen. Want als we dat doen, dan gaan we zien dat Jezus zelf het levende brood is, brood gebroken voor ons. Brood dat we nodig hebben op weg naar het nieuwe Jeruzalem! Samen zittend in het groene gras, met Jezus zelf als eerste teken van een nieuwe samenleving van vrede en gerechtigheid.

Hoe kijken wij als het gaat om onze eigen inbreng voor 'vrede en gerechtigheid' in de samenleving om ons heen? Kijken we als Filippus en Andreas pessimistisch naar wat er niet is: we hebben niet genoeg geld of talenten of we verzuchten dat er niet voldoende is voor iedereen. Of komen we als die kleine jongen optimistisch met het weinige dat we hebben?

Ik denk nu aan de vrouw van bijna 90 jaar die ik ontmoette. Ze kwam uit een gezin van 16 kinderen, maar uit haar eigen gezin en dat van haar man leefde niemand meer. Maar ze zat niet bij de pakken neer, integendeel: iedere dag belde ze kinderen, 'tantezeggers' en vriendinnen op om te horen hoe het met hen gaat. Blij vertelde ze dat ze soms 'toevallig' op het juiste moment belde voor die ander. Haar verhaal raakte mij en ik sprak naar haar uit, wat u doet, als iedereen dat eens zou doen.... Want wat zij in het klein doet, zijn dat al niet stappen op weg naar vrede en gerechtigheid?

Belangstellend naar de ander vragen; ik zie dat hier ook in ontmoetingen die jullie hier met elkaar hebben. Waardevol: delen van tijd en aandacht, of boodschappen delen voor de Voedselbank, zoals de actie van deze week.

Zo kunnen er nu al kleine tekenen van hoop zijn door 'brood' dat we delen naar de ander, zoals Jezus dit ook deed. Zo mogen we als pelgrims onderweg gaan in ons leven; brood ontvangend, maar ook brood uitdelend. Samen in het klein bouwen aan een wereld van vrede en gerechtigheid.

Zo lopen verleden, heden en toekomst in dit verhaal door elkaar: Jezus, het levende brood, het Klein Pasen nu en het Grote Pasen, het nieuwe Jeruzalem. Want we mogen nu al – door Jezus - leven vanuit het Nieuwe Jeruzalem, een wereld van vrede en gerechtigheid! En dan kunnen we misschien met opperrabbiijn Jacobs zeggen: "Jeruzalem is het doel van ons zijn hier in deze wereld."

Amen!